

การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาร์ลโรเจอร์ประกอบการใช้
สถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Developing the Counseling Activity Applied with Carl Rogers Theory and Simulation
Approach, to Enhance Emotional Intelligence and Self-Esteem
for Prathomsuksa 4 Students

นริรัตน์ เบี้ยพัต¹
ศิริศักดิ์ จันญาไชย²
วิโรจน์ มุทกัณฑ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาร์ลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาร์ลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 3) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาร์ลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง 4) เปรียบเทียบการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานการจัดกิจกรรมแนะแนว ได้แก่ ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามปัญหา สภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) แบบสัมภาษณ์ครู 3) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว จำนวน 8 แผน รวมเวลา 16 ชั่วโมง 4) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 30 ข้อ 5) แบบวัดการยอมรับ นับถือตนเอง จำนวน 25 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว พบว่า ด้านข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาของผู้เรียน ยังต้องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเอง ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้น และผลการสังเคราะห์การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้แนวคิดทฤษฎีของคาร์ลโรเจอร์ ประกอบสถานการณ์จำลอง พบว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยขั้น การจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ (1) ขั้นสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน (2) ขั้นรับรู้เข้าใจกิจกรรมและบทบาทตามสถานการณ์ (3) ขั้นปฏิบัติตามบทบาทที่ออกแบบ (4) ขั้นสรุปและสะท้อนผลการปฏิบัติ (5) ขั้นวิเคราะห์และนำไปปรับใช้

ผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยรายแผนตั้งแต่ 4.12-4.62 และโดยรวมเท่ากับ 4.29 ซึ่งมีคุณภาพและความเหมาะสมในระดับมาก

¹ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.08/84.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

3. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีการยอมรับนับถือตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ทฤษฎีคาลโรเจอร์, สถานการณ์จำลอง, ความฉลาดทางอารมณ์, การยอมรับนับถือตนเอง

Abstract

The purpose of this research were : 1) to develop counseling activity which were applied between Carl Rogers theory and simulation approach, to enhance emotional intelligence and self-esteem of Prathomsuksa 4 students, 2) to study the efficiency of counseling activity, which were applied between Carl Rogers theory and simulation approach, with the required establishment of 80/80, 3) to compare emotional intelligence of the students before and after learning with counseling activity, which were applied between Carl Rogers theory and simulation approach, 4) to compare self-esteem of the students before and after learning with counseling activity. The informants for giving preliminary information about the current state and problems of providing a counseling activities concerned with 2 teachers and 40 students Whereas, the samples for using counseling activity, which were applied between Carl Rogers theory and simulation approach, were 30 students of Roi-Et Kindergarten school, who obtained using cluster random sampling. The research instruments were comprised of : 1) questionnaire for the students about current state and problems in counseling activities, 2) interviewing form about providing of counseling activities for teachers, 3) plans for providing of counseling activities in Prathomsuksa 4 level with 8 plans, for 16 hours, 4) item scales for emotional intelligence with 30 items, 5) item scales for self-esteem with 30 items. The statistics used for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent samples) was employed for testing hypotheses.

The results of study were as follows :

1. The outcomes of developing counseling activity found that, for the Preliminary information and problems in providing activities to enhance emotional intelligence and self-esteem of students more better than the current state. For synthesizing of counseling activity process for Prathomsuksa 4 students was composed of 5 steps, those are: 1) Engagement with the students, 2) Perception and understanding in activities and roles in situations, 3) Performing of designed roles, 4) Concluding and reflecting of performing, and 5) Analyzing and adapting of productions. Whereas, the results of plans for counseling activity assessing for the quality and appropriateness were 4.12 -4.62 for each plan and for overall of plans was 4.29.

2. The results efficiency of counseling activity, which were applied between Carl Rogers theory and simulation approach, to enhance emotional intelligence and self-esteem of students, was 81.08/84.40, which was higher than the establishment criterion of 80/80.

3. The compare the emotional intelligence of students. Before and after learning that, the students showed higher emotional intelligence at the after than before providing counseling activity, which were applied Carl Rogers theory and simulation approach at the .05 level of significance.

4. The compare of Self-Esteem that, the students showed higher self-esteem at the after than before providing counseling activity, which were applied Carl Rogers theory and simulation approach at the .05 level of significance.

Keywords : Carl Rogers theory, Simulation Approach, Emotional Intelligence, Self-Esteem

บทนำ

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักเข้าใจรักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่นสามารถวางแผนการเรียนอาชีพรวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคมสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเป็นคุณลักษณะที่มีผลโดยตรงต่อพัฒนาการด้านอารมณ์สังคมบุคลิกภาพและความสำเร็จหากนักเรียนได้รับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพที่ (กรมวิชาการ 2543 : 41) การเสริมสร้างความตระหนักรู้ในตนเองของเด็กและเยาวชนมีเทคนิคและวิธีการ ในเรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ประโยชน์โดยตรงแก่การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และเข้าใจ (ละเอียด วงศ์ภูมิเมือง 2543 : 37)

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จะช่วยให้เด็ก มีพื้นฐานอารมณ์ที่ดี รู้สึกภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เด็ก ประสบความสำเร็จในชีวิตมากขึ้นด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน รู้สึกว่าการเรียนเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ย่อท้อ มีความขยันอดทนเห็นคุณค่าของตนเอง และสามารถควบคุมตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อันนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (อุดมศักดิ์ พลอยบุตร 2544 : 2)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว สำหรับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ฝึกทักษะในการนำกิจกรรมแนะแนวช่วยให้นักเรียนมีพื้นฐานอารมณ์ที่ดี รู้สึกภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มุ่งมั่นที่จะให้เยาวชนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักแสวงหาความรู้ รู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สร้างองค์การการเรียนรู้ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง อันนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยประยุกต์แนวคิดทฤษฎีกาลโรเจอร์และสถานการณ์จำลอง ประกอบการออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้บรรลุผลการวิจัยที่ปรากฏข้อค้นพบได้กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าว ไปดำเนินการวิจัยค้นคว้าเพิ่มเติมและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในกิจกรรมแนะแนว
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ในกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ระหว่างการจัดกิจกรรมแนะแนวและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว
4. เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้และหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด และโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2557 จำนวน 11 ห้องเรียน รวม 507 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีของคาลโรเจอร์และสถานการณ์จำลอง
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่
 - 2.1 ความฉลาดทางอารมณ์
 - 2.2 การยอมรับนับถือตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีของคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูล เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และนำเสนอรายงานตามกรอบการวิจัยและพัฒนา (R&D) 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี คาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ระยะที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและทดลองใช้กิจกรรมแนะแนวโดยแนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง โดยการนำกระบวนการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยการศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวและความสามารถในการให้เหตุผลทางกิจกรรมแนะแนวของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยแนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ผลการทดลองตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์คุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีกาลโรเจอร์ ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีกาลโรเจอร์ ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 จากคะแนนผลการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริง โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน
3. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ในการจัดกิจกรรมแนะแนวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อนำมาเปรียบเทียบด้วยการทดสอบความแตกต่างด้วย t-test (Dependent Samples)
4. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนการยอมรับนับถือตนเอง ในการจัดกิจกรรมแนะแนวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อนำมาเปรียบเทียบด้วยการทดสอบความแตกต่างด้วย t-test (Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมกรรมแนะแนว พบว่า ด้านข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหา ของผู้เรียน ยังต้องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเอง ในการจัดกิจกรรมแนะแนว เพิ่มขึ้น และผลการสังเคราะห์การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้แนวคิดทฤษฎีของกาลโรเจอร์ ประกอบสถานการณ์ จำลอง พบว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยขั้น การจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ (1) ขั้นสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน (2) ขั้นรับรู้เข้าใจกิจกรรมและบทบาทตามสถานการณ์ (3) ขั้นปฏิบัติ ตามบทบาทที่ออกแบบ (4) ขั้นสรุปและสะท้อนผลการปฏิบัติ (5) ขั้นวิเคราะห์และนำผลไปปรับใช้ ผลการประเมิน คุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยรายแผนตั้งแต่ 4.12-4.62 และโดยรวม เท่ากับ 4.29 ซึ่งมีคุณภาพและความเหมาะสมในระดับมาก
2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของกาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์ จำลอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.08/84.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
3. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีกาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผลการเปรียบเทียบการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัด กิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีกาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีการยอมรับนับถือ ตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรอภิปรายผลดังนี้

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีกาลโรเจอร์ประกอบการใช้ สถานการณ์จำลอง สำหรับส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จากสภาพปัญหาและข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมแนะแนว ที่ครูจัดให้กับนักเรียนนั้น มีลักษณะในให้นักเรียนลงมือปฏิบัติยังไม่เหมาะสมและเสริมสร้างตามความสามารถ

ของผู้เรียนในด้านการแสดงตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้และทำตามบทบาทที่ได้รับ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนักเรียนยังขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และยังขาดในเรื่องการยอมรับนับถือสมาชิกในกลุ่มพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนส่วนมากมักจะเกิดความสงสัยในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคในเรื่องของการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำมาสนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ประสบผลสำเร็จ และเห็นว่าแนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์และประกอบสถานการณ์จำลอง เป็นทางเลือกของหลักการแนวคิดที่มีคุณภาพ สามารถนำมาปรับใช้ในบริบทการเรียนรู้ดังกล่าวได้ และนำมาใช้ในการเป็นพื้นฐานในการออกแบบจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้บรรลุผล ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน 2) ขั้นรับรู้เข้าใจกิจกรรมและบทบาทตามสถานการณ์ 3) ขั้นปฏิบัติตามบทบาทที่ออกแบบ 4) ขั้นสรุปและสะท้อนผลการปฏิบัติ 5) ขั้นวิเคราะห์และนำผลไปปรับใช้ในชีวิตจริง เมื่อนำกระบวนการจัดการเรียนรู้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพและความเหมาะสมแล้ว พบว่า กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวมีคุณภาพและความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เพื่อการจัดกิจกรรมแนะแนวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีการประเมินรานแผนค่าเฉลี่ยรายแผนตั้งแต่ 4.12-4.62 และมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.29 ซึ่งเนื้อหาสอดคล้องกับ ทิศนา ขมมณี (2546 : 14-15) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้านกระบวนการต่างๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะในการดำเนินชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับ ผกามาศ สงวนไพร (2546 : 18-19) ได้กล่าวว่าผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาสาเหตุปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ และสอดคล้องกับ วลีลี สัตยาศัย (2547 : 58-71) ที่ว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวผู้สอนต้องทักษะในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา สามารถแก้สถานการณ์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา อีกทั้งยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 8-10) ว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิธีแก้ปัญหาหลากหลายเป็นการรวบรวมความคิดเกี่ยวกับแผนการแก้ปัญหาโดยครูผู้สอนต้องคอยชี้แนะและกระตุ้นอยู่เสมอ ดังที่ประยงค์ สายะสมิต (2556 : 27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการสร้างแรงจูงใจในเรื่องธรรมชาติแต่ละบุคคล จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตนที่ไม่เหมือนกัน จะแตกต่างกันไปตามลักษณะการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับ วลีลี สัตยาศัย (2547 : 58-71) คิดอย่างมีเหตุผลยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ครูมีหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือคอยอำนวยความสะดวกให้นักเรียนคิดกระทำกิจกรรมต่าง ๆ จากเงื่อนไขและปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน ดังผลปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ที่มีคุณภาพ

2. การจัดกิจกรรมแนะแนวประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.39/86.08 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ที่ปรากฏผลการวิจัยครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแบบแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจของผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวด้วยตนเอง โดยเน้นกระบวนการกลุ่มที่ทุกคนร่วมมือคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นไปตามขั้นตอนของการสอน โดยมีผู้สอนคอยกระตุ้นให้เกิดการวิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาและคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด ผู้เรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรม และภูมิใจกับการค้นพบคำตอบด้วยตนเองเกิดการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิรินทร์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551 : 163) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่มีความสามารถพิเศษที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การจุดประกายความคิด 2) การขยายความคิด 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การนำเสนอผลงาน 5) การสรุปและประเมินผล 6) การประยุกต์และการนำความรู้ไปใช้ สอดคล้องกับ

ผกามาศ สวงนไทร (2546 : 18-19) การจัดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนั้นสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ด้วยตนเอง

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลองได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีการพัฒนาการด้านอารมณ์บุคลิกภาพของเด็กความฉลาดทางอารมณ์มีบทบาทในการกำหนดบุคลิกภาพ ทั้งประสงค์สร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับวัยมีความสามารถในการปรับตัวและแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ จากเงื่อนไขดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ด้านการยอมรับนับถือตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคาลโรเจอร์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 5 ชั้น สอดคล้องกับอรุณรัสมิ์ บำรุงจิต (2550 : 157-158) พบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการสอนโดยการเรียนรู้ร่วมกันและโดยวิธีปกติมีทักษะชีวิตความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สรุปผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดย 5 ชั้น เป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยพัฒนาการเรียนกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองอย่างเป็นระบบและสมดุล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมแนะแนวนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพครูผู้สอนจึงมี การวางแผนและเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบก่อนนำไปโปรแกรมรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์มีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ ผ่านการตรวจคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเอง โดยผู้ที่จะนำไปใช้ควรมีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี ขั้นตอนวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำหลักการที่ได้รับจากการศึกษาการพัฒนาการเรียนรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทางในออกแบบกิจกรรมการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและระดับอายุของนักเรียน

1.3 ควรเลือกสถานการณ์ให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน บทความที่น่าสนใจ และเป็นสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.4 ควรสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสามัคคีกันเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทุกขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบอื่นร่วมกับการสัมภาษณ์ เช่น การสังเกต พฤติกรรม การประชุมกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอยิ่งขึ้นมาสังเคราะห์ ครอบคลุมการจัดกิจกรรมแนะแนว

2.2 ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีคัลโรเจอร์ประกอบการใช้ สถานการณ์จำลอง สำหรับส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการยอมรับนับถือตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับ วิธีการสอนอื่น ๆ ที่หลากหลาย

2.3 ควรมีการวางแผนในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเรียนรู้หรือการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทจรจิตร ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริศักดิ์ จันฎาไชย กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ มุทุกันต์ ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ กรรมการสอบ และอาจารย์ ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำ สั่งสอนตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาและขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **คู่มือพัฒนาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2541.

กรมวิชาการ. **เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญการบูรณาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, 2543.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2551.

ทิตนา แชมมณี. **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ประยงค์ สายะสมิต. “เทคนิคการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู,” **วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต**. 13, 2 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2556) : 32.

ผกามาศ สงวนไทร. “การจัดการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน,” **วารสารการศึกษาพยาบาล**. 14, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2546): 16-25.

ละเอียด วงศ์ภูมิเมือง. **การเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวและการสอน โดยการบรรยายต่อการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

วัลลี สัตยาชัย. **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : บุคเน็ท, 2547.

ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ**. ปริญญาานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.

อรุณรัสมิ์ บำรุงจิตฺร. การเปรียบเทียบทักษะชีวิต ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความรู้สึกรู้เห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอน โดยการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกับการสอนโดยวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. “หัวใจปฏิรูป...การศึกษา,” วารสารวิชาการ. 4 (มีนาคม 2544) : 11-12.

